

Soms droom ik nog

meulenhoff.nl

Claudia Schumacher

Soms droom ik nog

Vertaald uit het Duits door Sandra Jeurissen

MEULENHOF

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Gepubliceerd met steun van het Goethe-Institut

ISBN 978-90-290-9860-1

ISBN 978-94-023-2189-0 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Liebe ist gewaltig*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Heiner Luepke

Auteursfoto: © Roman Raacke

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2022 Claudia Schumacher

© 2024 Nederlandse vertaling Sandra Jeurissen en Meulenhoff Boekery bv,
Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor M.

That's why I'm not to be trusted.
Because a wound to the heart
is also a wound to the mind.

Louise Glück

2007

HET RUIKT NAAR EMMERS CHLOOR en die maffe geur van schimmel, die zelfs de beste schoonmaakploeg niet uit dit jarenzeventigzwembad weg krijgt. Ik voel me vreemd gewichtloos, best cool eigenlijk. Mijn lichaam voelt pluizig zacht. Geen wonder: opstaan om 6.30 uur, eerst tegen de muur koud gedoucht worden met de slang door mevrouw Heirich. Dan twee uur stevig wandelen in de kou met de kankerpatiënten en andere zieken, aansluitend ruim een uur huilen, omdat ik ze echt niet meer allemaal op een rijtje heb. Nog maar eens alle zelfmoordmogelijkheden doornemen in mijn stille kamertje en met een angstige blik op de aderen van mijn linkerpols de dappere snee uitstellen. Daarna licht aangeschoten naar de sauna. Nu pauze op een ligstoel, en wat zal ik zeggen, ik ben hartstikke happy.

Het middageten was best lekker, ik heb flink toegetast: gehaktballen, aardappelpuree, groente met roomsaus, chocoladepudding. Helemaal in lijn met de kuuroordgedachte ook nog koffie met een scheutje drank op de kamer van Magic Margot. Ik mag haar wel. Ze is dement, maar heel vrolijk, en ze heeft een koffer die ze waarschijnlijk nooit meer zal gebruiken, daarom zitten er nu alleen nog coole spullen in. Een kleine zeester, tarotkaarten, zelfs vuurwerk om een of andere reden. Magic Margot is een soort Mary Poppins, maar dan compleet gestoord. Soms stort ik mijn hart bij haar uit, terwijl zij sterkedrank uit haar koffer haalt, in de koffie giet en ondertussen heel zachtjes smartlappen zingt. Zie je dan niet hoe ik me voel. Diep in mij sterft mijn gevoe-oehoe-l. Vandaag was jij niet daar, jij was weer bij haar... Ze kent echt heel veel liedjes, maar lijkt geen bepaalde voorkeur te hebben. Na vloed komt eb, na eb komt

vloed, de dijken, ze houden het soms niet, maar soms ook goed. Wanneer ze in de après-ski-kist reikt en met roze wangen over penislengtes babbelt, ontroert ze me enorm. Magic Margot is de beste onewomanshow die ik me maar kan wensen.

Soms lijkt ze wel te luisteren. Dan zit ze stil naast me, en wanneer ik dan praat, blijft ze zitten. Ze neemt de tijd, knikt en zucht nu en dan. Ben ik uitgepraat, dan legt ze haar hand meelevend op mijn arm: Ach liefje. Ik zou zo graag iets zeggen, je helpen. Maar ik begrijp niet waar je het over hebt. Dat is in elk geval open en eerlijk. En het is niet haar schuld dat het daarboven niet meer functioneert. Heeft ze niet zelf voor gekozen, om niets meer te kunnen begrijpen of onthouden. Op de smartlappen na dan. Een groot raadsel hoe ze die kan onthouden met haar goudvissenbrein.

Mijn relatie met Margot is goed zoals die is. Sommige dingen moet je van je af kunnen praten, zonder getuigen. Artsen zeggen wel dat ze beroepsgeheim hebben, maar je weet maar nooit. Bij Margot ben ik er zeker van dat ze mijn geheimen meeneemt in het graf. Dat ze zonder ook maar iets te begrijpen op de juiste manier reageert wanneer ik huil, laat zien dat ze ooit een goed mens was, en in principe is ze dat nog steeds, denk ik.

Maar goed, nu lig ik met een voedselcoma en licht aangeschoten op het ligbed bij het zwembad, met dank aan de drank van Margot. Ik vind alcohol overdag heerlijk, dan knal je tenminste niet met je hoofd tegen de muur zoals 's avonds of 's nachts wanneer de drank je somber maakt, overdag voelt het alsof je relaxed op een vliegend tapijt door Wonderland vliegt. En zo zweef ik vrolijk rond, terwijl ik naar de zwemmende oude mensen kijk. Het heeft iets meditatiefs, bijna even sereen als een begraafplaats. Ze vragen zich vast af hoe het met mij zit. Zo jong, op het eerste gezicht kerngezond, hangt hier maar wat rond – haar problemen zou iedereen wel willen! En ja, daar hebben ze gelijk in. Ik maak er geen geheim van dat mijn probleem, namelijk dat ik het onmogelijk vind om te beslissen of ik verder leef of niet, vooral psychisch is.

Mama en papa hebben me een paar weken geleden van school gehaald. Het meisje is doorgedraaid, maar ze hebben me niet naar een psycholoog gestuurd. Ze weten wel waarom. Mama zegt dat we het aan niemand kunnen vertellen, anders raken we hun bevoegdheid als advocaat kwijt en daar wordt het niet beter van, integendeel. Ik ben soms zo boos op papa dat ik fantaseer dat hij dood is. Verongelukt in een greppel of zo, 's nachts aangereden door een wegpiraat die stoned is. Of ik denk: als je me nog één keer hard slaat, ga ik met mijn blauwe plekken naar Jeugdzorg. Dan huil ik en denk: papa, ik hou van je! Want ik ben nog steeds zijn dochter. Misschien lijk ik zelfs wel meer op hem dan op mama. Al het verlangen, lijden, branden. Mama wilde alleen maar harmonie en mooi zijn. Maar daarnaast onthoudt ze alles wat ze ooit gelezen heeft, zelfs de naam van de jongste senator van Swaziland. Papa begon tegen mij ook pas gemeen te doen toen ik hem versloeg met hoofdrekken. Superonlogisch: eerst ramt hij erin dat je in de familie Ehre goed moet presteren, maar zodra hij merkt dat je ergens beter in bent dan hij, is het mis. Toch kan ik mijn ouders niet verraden. En ik woon eerlijk gezegd ook liever in een huis met een tuin dan in een instelling voor jongeren uit disfunctionele gezinnen.

Maar nu ben ik hier, in een kuuroord met mineraalbad. Ze lieten me heel enthousiast de folder van Bad Auenried zien: modderpakkingen, Kneipp-voetbaden, behandelingen met natuurklei en hooibloemkompressen – welkom in Rollator City, waar oude mensen in warm water worden gewiegd tot de dood erop volgt. In het restaurant hebben ze *halve of hele zielen, warm of koud*. Het voorgeborchte. Op elk toilet is een alarmknop, voor als er iemand in elkaar zakt. Geen idee hoe dat ervoor moet zorgen dat ik mijn doodswens laat varen, maar ik wil niet klagen. Ze hebben me een dagelijkse wandeling voorgeschreven. In het stadhuis herinnert een gedenkplaat aan de ongewenste dochters van Bad Auenried, die gefolterd en verbrand zijn. Vóór de Kneipp-voetbaden was de heksenvervolging hier nogal een groot ding. Tot in de achttiende eeuw werden bijna

tweehonderd vrouwen op de brandstapel gezet. Eentje hebben ze er weer laten gaan. Gelukkig.

Toen mama me bij deze kliniek afzette, heel gehaast met een gezicht alsof ze achterna werd gezeten, snel een handtekening en weer weg, zakte ik op de grond in elkaar van schaamte. Vlak erna klapte ik in de hal dubbel en was ik waarschijnlijk in mijn eigen kots gestikt, als niet twee medewerkers van het kuuroord bij me in de buurt hadden gestaan.

Maar zo'n emotioneel ingestorte zeventienjarige tussen uitgeputte moeders en prostaatpatiënten is tamelijk vreemd. Even als voorbeeld, ik zou het super vinden als iemand nu een foto van me zou maken. In een badjas van de kliniek die twee maten te groot is en met een Udo Lindenberg-zonnebril op een versleten ligstoel van het zwembad. Omdat ik door mijn hoofdpijn heel gevoelig ben voor licht kom ik zonder getinte glazen de dag niet door. Wie niet uit zijn rol kan stappen, moet die op zijn minst overdrijven, anders is het niet grappig.

Meestal ben ik moe, gewoon alleen maar intens moe. Om acht uur 's avonds ga ik slapen en dan slaap ik elf uur aan één stuk. 's Morgens bij het zwembad val ik meestal nog een keer in slaap. Als ik bijna slaap speel ik Devil May Cry 3 af in mijn hoofd. Ik ben Dante, de demonenjager, sla de monsters neer met Agni en Rudra, de tweelingzwaarden van Vuur en Wind. Dat ze me hier zonder PlayStation hebben afgezet, vind ik niet kunnen. Papa doet serieus alsof ik hier zit vanwege het gamen. Terwijl gamen het enige is waarmee ik aan zijn waanzin kan ontsnappen. Als ik kan opgaan in een andere wereld, die nog gevaarlijker is dan de mijne, kan ik ontspannen. Ik moet me concentreren om te overleven, en dat geeft rust, geen ruimte voor de spoken in mijn hoofd, de stemmen die voortdurend met papa praten, hem tot rede willen brengen, me tegen hem verdedigen.

Thuis pit ik zelden langer dan vier uur achter elkaar. Papa heeft de sleutels van alle kamers in ons huis in beslag genomen. Daarom

houd ik er altijd rekening mee dat hij 's nachts weer bij mijn bed opduikt voor een of ander klote-iets. Ik ben vergeten de afwasma-
chine leeg te ruimen of heb mijn fiets buiten laten staan. Daarvoor
krijg ik dan een klap voor mijn kop. En de herrie van beneden. Hoe
vaak heb ik niet wakker gelegen terwijl ik me afvroeg of mama mor-
gen met een coltrui de deur uit kon, of dat hij nog een keer zo dom
is om haar gezicht open te rijten. Die keer moest mama zich weken-
lang ziek melden zodat niemand zou merken wat een enorme shit-
zooi het bij ons thuis is. Maar hij heeft ervan geleerd. Daarna pakte
hij het zo aan dat ze het met een coltrui kon redden, ook in augus-
tus, en haar cliënten dachten waarschijnlijk gewoon dat ze nogal
excentriek was. Inmiddels heeft mama zeker tien zomershirtjes met
een col van een of andere designer. Alsof het een modetrend is.

Het punt is: als ik overweeg definitief afscheid te nemen, word ik
meteen vergevingsgezinder. Ik kijk het nog een dag aan, wie weet,
misschien vindt er een wonder plaats. Ik vergeet alles, ben gezond.
Dingen kunnen zich ten goede keren, toch? Ik heb weliswaar geen
idee hoe, maar fuck, ik ben zeventien. Ik mag toch wel een beetje
hoop hebben. En als het er niet beter op wordt, kan ik er ook mor-
gen nog een eind aan maken. Dat zeg ik al zo lang tegen mezelf, dat
ik niet meer precies weet wanneer het begonnen is. Soms denk ik
aan de goede dagen, aan vroeger. Als mama me op zaterdag in de
auto zette en we naar Stuttgart reden, met een goed humeur en een
cd van Abba, ontbijt in het cafeetje bij het kasteel, zo veel croissants
als ik wilde en dan arm in arm door de Königstraße. Is dat geen leuk
jurkje voor je, Juli, schat? Zo heet ik trouwens. Niet Juli Schat na-
tuurlijk. Juli Ehre. Hallo.

In elk geval mocht ik dan de winkels leegkopen, tot de bankpas
gloeide. Mama de hele tijd enthousiast. Een waarderend knikje
wanneer ik uit het kleedhokje kwam, alsof ik het mooiste meisje
was dat ze ooit gezien had. Dat werd dus gekocht en ze trekt iets
nieuws van het rek voordat ik weer in het hokje verdwijn. Zijn over-
gooiers niet weer in de mode, zullen we er een voor je kopen? Ik

vond het heerlijk. Mama en ik tegen de rest van de wereld, en niemand kon ons iets doen, ook papa niet. Wanneer we zo samen waren, dan waren we eerder zussen dan moeder en dochter, mama de mooiste, dat was gewoon zo. Ik was super trots op haar en zij misschien ook een beetje op mij. Op zulke dagen hadden we opeens geld, heel veel zelfs, en ik vroeg nooit hoe dat kon, ook al had ze vijf dagen eerder nog gehuild na een afspraak met de boekhouder. Geld was bij ons altijd een gevoelskwestie, geen rekensom. De verkoopters zeiden vaak hoe prachtig alles mij stond, dat mijn atletische figuur perfect was voor de trends van deze zomer. Anderen waren jaloers op ons, en ik genoot van de zon als een potplant die voor het eerst weer buiten staat na een winter in de kelder.

Toen was alles nog oké, over het geheel genomen. Ik won tig bekers met kunstschaatsen, haalde geweldige cijfers en hoorde op school zelfs bij de coole meisjes. En dat was echt een prestatie, want niemand mocht het meisje dat de twee na beste was op school, puur vanwege haar cijfers. Soms droom ik nog over die tijd. Als ik niet droom dat Bruno smekend op de vloer ligt, in foetushouding, bloed op zijn gezicht. Dan word ik wakker en voel me heel opgelucht, tot ik bedenk dat het geen droom was.

Ik heb beelden in mijn hoofd. Mama's blauwe plekken 's ochtends bij het ontbijt. Papa's Salvador Dalí-blik wanneer hij zegt dat hij me zal vermoorden. Als een kapotte projector. Die kan ieder moment aangaan, ongewild en op de stomste momenten. Dan worden de beelden reusachtig groot op de wand geprojecteerd, geen ontkomen aan. Want waar ik ook kijk, overal verschijnt het beeld.

VOOR DE BUITENWERELD WAREN WE natuurlijk het perfecte gezin. In Ederfingen kende iedereen ons. Papa is een in de autobranche gespecialiseerde advocaat, die met zijn kantoor veel leveranciers uit de regio adviseert. Het gerucht gaat dat hij toen hij jong was bijna profvoetballer was geworden bij VfB Stuttgart, wat niet helemaal klopt, maar hij corrigeert het nooit. In plaats daarvan citeert hij liever Hegel of Habermas om nog meer indruk te maken op zijn cliënten. Kijk toch, wat een geweldige advocaat, die Ehre – niemand kan tegen hem op!

Daarnaast een vrouw met een taille die papa met zijn middelgrote handen bijna kan omvatten. En natuurlijk zijn knappe zonen. We hadden wel in het circus kunnen optreden, zo bijzonder waren we. Papa balanceert op de staaldraad op grote hoogte, mama is verantwoordelijk voor de erotiek, vliegt af en toe schaars gekleed door het beeld, Bruno als leeuwentemmer en Max doet iets moois dat de ziel beroert, een subtiel spel met vuur misschien. Ondertussen beheer ik het winkeltje, kondig ik iedereen aan en klets ik de zich vergapende bezoekers om zodat ze tot hun eigen geluk vijf keer zo veel geld uitgeven als ze van plan waren. Als Alex een keer met haar kont zou wiebelen, dan –

– dan zat ze waarschijnlijk in het publiek. Mijn oudste zus, die na Max komt, was altijd al anders dan wij: asblond haar, onopvallend, rustig van aard. Een keer vroeg ze zich hardop af, met carnaval, wat ze aan zou trekken. Je kunt wel als koekoeksjong gaan, zei Bruno voor de grap. Als mijn ouders ooit een kind vergeten zouden zijn bij een wegrestaurant, dan was zij het geweest. Toen Alex nog thuis

woonde, was ze al altijd weg. Als ze een talent heeft, is het haar vaardigheid om zich overal buiten te houden. Ze werkt in een hotel in Keulen en komt nooit thuis.

Toen we klein waren, schepte papa graag met me op. Mijn superkracht zit in mijn hoofd, misschien heeft hij me daarom nooit zo hard geslagen als de anderen. In elk geval hebben we op school een keer een IQ-test gedaan toen dat net in de mode kwam. De uitslag mochten we niet aan anderen vertellen, maar natuurlijk ging die toch rond. Dat was fijn voor mij. Want daarna wisten de anderen hoe het zat. Dat ik geen slachtoffer ben dat 's middags huiswerk zit te maken. Integendeel. Ik moest me vaak dommer voordoen om niet in alle vakken de beste te zijn. Ik was de beste en dat was belangrijk. Het bood me zekerheid.

Alleen iemand die de beste is had enig bestaansrecht in papa's ogen. Wie geen topprestaties leverde, moest er rekening mee houden dat hij werd vernederd en beledigd voor het hele gezin. Mama eet een kwart van wat ik eet en ze weegt zich elke dag. Achthonderd gram meer en papa zegt: dikke koe. Ik dacht altijd dat ik de broze huisvrede kon bewaren door perfect te zijn. Daarom haalde ik niet alleen tieners, maar was ik ook elk jaar klassenvertegenwoordiger, bespeelde ik twee instrumenten en kon ik bekertjes voor kunstschaatsen laten zien en een sixpack. Als iemand mooier zong of hoger sprong dan ik, dan legde ik 's nachts voor straf kleerhangers op mijn matras.

Toen ik veertien was, draaide het alsnog uit op grof geweld. Papa zat me achterna door het huis en dreigde me te vermoorden. Er was geen aanleiding voor, geloof ik. Of trouwens, toch wel, ik lachte een paar keer. Ik stond daar gewoon, papa draaide weer eens door en van de zenuwen kreeg ik de slappe lach. Die man: een grap zonder clou. Dat zei ik niet hardop, maar hij begreep het zo ook wel. Meestal stond ik er alleen maar terwijl mijn hart in mijn oren bonste, kortademig, met trillende handen en zweetvlekken onder mijn oksels.

Het gekke is dat het nu pas echt slecht met me gaat. Destijds sliep ik zonder te dromen. Nu denk ik 's nachts dat ik op mijn eigen lijk lig, tot ik wakker word en zie dat het de stof is van het matras in het kuuroord. Toen bij ons thuis de hel losbrak, heb ik me schrap gezet. Dat leverde geen medaille op, het was als in de oorlog: doorzeefde lichamen, maar je staat 's ochtends op en lost een lepeltje koffie op in water. Gewoon doorgaan, je verstand erbij houden. Tot het voorbij is – en iedereen uiteindelijk beschadigd is en niemand meer normaal functioneert.

Dat wil zeggen, niemand behalve Alex. Zij kreeg er niet veel van mee in Alabama, waar ze een jaar naar highschool ging. Daarna verlengde ze haar verblijf, liet een A in haar nek tatoeëren en deed eindexamen. Toen ze thuiskwam, pakte ze haar spullen in en vertrok naar de hotelschool in Keulen. Papa vindt het natuurlijk heel erg dat ze niet studeert. Aan de andere kant is het Alex maar, en Max studeert tenminste politicologie in Tübingen. Hij woont al een tijd niet meer bij ons, maar in Schiederach, een dorp dat bij Ederfingen hoort. Om onbegrijpelijke redenen komt hij elke week thuis, de masochist, er is echt iets mis met hem. Maar het meest beschadigd zijn Bruno, mama en ik. Wij hadden te maken met papa's waanzin toen hij op zijn ergst was, wij hebben er het langst mee te maken gehad, en we zijn eraan onderdoor gegaan.

Erger dan oorlog is het gewone leven daarna. Als je opeens tijd hebt om je dingen af te vragen, maar er geen antwoorden komen. De pijn komt later pas. Nu voel je de kogels.

Ik kan de avond dat Bruno thuiskwam van de Baggersee maar niet vergeten. Dat was drie jaar geleden, het moet in augustus geweest zijn. Een roze avondhemel, warme lucht die rook naar gras en zomervakantie. Bruno zestien jaar oud en de ster. Toen had ik nog vriendinnen en ze waren allemaal verliefd op mijn broer. In een boyband zou Max de tweede zijn naar wie ze keken. Bruno is van nature de leadzanger. Het podiumbeest met zijn gespierde lijf, baardstoppels en woest hazelnootbruin haar.

Ik was in de tuin en dekte de tafel met mama. Salade met kal-koenreepjes en pizza voor de jongens. Bruno liep de tuin in alsof hij een podium betrad. Ik geloof dat hij toen verliefd was op ene Sofie. Maar afgezien daarvan is een zomerdag aan de Baggersee natuurlijk leuk wanneer je een jonge god bent en de hele dag je bovenlijf kunt showen. Bruno had alle zonnestralen van die dag in zijn grijs verzameld. Papa maakte binnen de wijn open en mama stuurde Bruno naar binnen om bestek te halen.

Plotseling hoorden we gebonk van binnen komen, alsof er iemand tegen de muur werd geduwd. Daarna Bruno's smekende stem. Toen we naar binnen liepen was papa buiten zinnen. Vreemd open-gesperde ogen, alsof hij aan de drugs was.

Het ging om de cabrio die Bruno niet gewassen had, maar al snel ging het erom dat Bruno een arrogant stuk vreten was, zonder discipline en ongehoorzaam, dat nauwelijks het gymnasium aankon. Papa zei tegen mama: Zijn waardeloze karakter heeft hij van jou, ja toch? Jij bent net zo! – En mama: Ja, Kurt. Het is mijn schuld, ik heb hem verwend, het spijt me. Ze zegt in principe wat hij maar wil wanneer ze bang is.

Papa sloeg Bruno met zijn vuist in het gezicht. Op zijn ogen. Op zijn mond. Bruno jammerde van pijn en vernedering, wist er tus-sendoor zinnen uit te persen als: Papa, ik heb niets gedaan, papa, hou op, papa, het was niet mijn bedoeling, papa, papa, alsjeblijft, alsjeblijft. En uiteindelijk lag hij op de grond. Zijn linkeroog ge-zwollen, bloed op zijn mond. Papa brulde en schopte hem tegen zijn hoofd. Met zijn schoenen aan, die hij speciaal daarvoor had aangetrokken.

Ik stond erbij en huilde alleen maar. Mama, doe iets! zei ik. Maar zelf deed ik niets. Ik was in duizend scherven uiteengevallen. Hart, hoofd en lichaam niet meer in staat contact te maken met elkaar.

Pas toen papa stopte, ging mama naar Bruno toe en zei: Kom. Je moet verzorgd worden. – Een normale avond bij de Ehres thuis, de geliefde familie met hun aardige kinderen en hun charmante moeder.

Ze gingen naar Günther, mijn oom, hij is papa's jongste broer. Hij woont een straat verder, is arts en zo ongeveer papa's lakei. In die jaren heeft hij ons een paar keer 'geholpen' zonder vragen te stellen. In ruil daarvoor staan mijn ouders voor hem klaar als advocaat als hij door een patiënt aangeklaagd wordt, wat ook weleens is voorgekomen. Günther schreef een absentiebriefje voor Bruno. De dagen erna kwam hij nauwelijks zijn kamer uit.

We werden allemaal geslagen, maar Bruno het ergst. Het is puur geluk dat het hem niet een keer zijn leven heeft gekost. Als we hadden geweten hoe makkelijk het probleem op te lossen was, dan had Bruno ongetwijfeld al veel eerder teruggeslagen. Hij was op zijn zestiende tenslotte al groter dan papa. Toen ik zijn lengte mat voor zijn rijbewijs was hij één meter negenentachtig lang. Hij is ook veel sterker. Zijn vrienden noemen hem soms *gladiator*, want hij ziet er echt een beetje uit zoals die acteur. Het is moeilijk te begrijpen dat hij zich desondanks jarenlang in elkaar liet slaan.

Maar waarschijnlijk ging het met Bruno zoals met ons allemaal en was hij ervan overtuigd dat papa iets over hem wist wat hij zelf niet wist. Dat hij slaag verdiende, ook al kwam die uit het niets. Papa wist zo overtuigend te vertellen hoe verdorven wij vanbinnen waren, dat wij roerloos als vliegen in zijn spinnenweb hingen en alles ondergingen wat hij ons aandeed. Hij was toch onze papa, onze held. Het kwam niet in ons op ons tegen hem te verzetten.

NU ZITTEN DE KUUROORDBEWONERS NETJES in de kring. God, wat zijn dit voor mensen. Gerhard met zijn bloedhondengezicht. Zijn wenkbrauwen hangen naar beneden, alsof iemand er gewichtjes aan heeft bevestigd. En dan die vrome blik van hem.

Groepsgesprek bij meneer Hartlieb. Voor de gelegenheid zijn er van die koffiekoekjes die ook in de koffieruimte van elke kerk liggen. Met een chemische boter-citroengeur, al verbrokkeld als je ze net hebt uitgepakt met in het midden een gedroogde klont jam met een onnatuurlijke kleur. Meneer Hartlieb is een soort psycholoog. Of maatschappelijk werker – geestelijk begeleider? Zoiets. Maar we pakken het hier niet zo psychologisch aan, daarom heet het groepsgesprek in plaats van groepstherapie. Het is ook niet verplicht. Behalve voor mij. Omdat ik een paar keer negatief ben opgevallen.

Losers als Gerard hebben kennelijk over me geklaagd. Ik zou ongepaste, spottende opmerkingen maken, waardoor anderen zich belemmerd voelden in hun herstel, zei de adjunct-directeur van het kuuroord. Wat haar inspireerde tot de veronderstelling dat ik meer moest praten over hoe het echt met me ging.

Mijn inburgering in de kuurgroep verloopt moeizaam. Ik irriteer de anderen en omgekeerd. Of de anderen ergeren zich, terwijl ik het grappig vind. Soms lachen ze allemaal en denk ik: zijn jullie achterlijk?

Ik wist niet dat ik een sleutel had voor mensen tot ik hem kwijt raakte. Soms heb ik het gevoel dat ik nog dezelfde ben als vroeger. Een leeuwenmeisje. Maar dan kijk ik in de spiegel en zie ik een bang grijs muisje, met slierterig haar, al dagen dood in de muizenval.

In het kuuroord is iedereen zo vreselijk serieus, ik word er gek van. Gerhard gedraagt zich heel gewichtig – vol van zijn eigen leed. Je kunt hem niet eens een grapje vertellen, dat heb ik geprobeerd. Een keer, toen we 's morgens in de koude boslucht wandelden, schoot ik gewoon in de lach omdat iedereen er zo dieprietst uitzag. Heel vriendelijk, dat wil ik graag benadrukken, heb ik aan ze gevraagd: En, weer het boeket gevangen bij de begrafenis? – En toen Gerhard: Kreunt. Diep geraakt. Schudt zijn hoofd. Zegt: Juli, dat kan toch niet! Zoiets zeg je toch niet! – Dat maakt nu, nu ik het vertel, niet zo'n nare indruk, maar je had moeten horen op welke toon hij dat zei, beledigd, weer helemaal de schoolmeester.

Ik bedoel, oké, met zo'n gezicht als dat van Gerhard valt er ook niets te lachen. Maar depressief door uitputting, serieus? Terwijl hij gewoon medewerker is bij de Volksbank – in Pfronstetten? Waar is hij dan zo uitgeput van. Van al die koffiepauzes of omdat hij elke drie uur met een of ander omaatje heel langzaam een overschrijving moet doen?

Op een avond, terwijl ik in mijn kamer naar de aders op mijn linkerpols kijk, komt de adjunct-directeur langs. Ik snel mijn tranen afgeveegd, netjes de deur geopend, gedag gezegd. En ik wacht beleefd tot die vrouw – met het aura van een stengel bleekselderij – vertelt wat ze van me wil. Ze kijkt me namelijk alleen maar aan, roerloos. Honderd jaar later zegt ze uiteindelijk iets: dat ik vanwege *het incident* voortaan elke middag naar het groepsgesprek moet komen. Waarop ik beleefd reageer: Ja, ik zal kijken wanneer ik tijd heb... maar misschien heb ik daar geen tijd voor – en ze onderbreekt me bars: Juli toch! We zijn hier niet voor onze lol. Je verblijf hier in het kuuroord eindigt over anderhalve week. Maar dat levert niets op als je niet meewerkt aan je herstel. – Vervolgens blijft ze staan, ze zegt niets, kijkt me alleen maar aan en ik kijk weg. Daarna praat ze verder, doet een beroep op mijn geweten en aan het einde is er een sprankje vriendelijkheid: Meneer Hartlieb verwacht je morgen om twee uur bij het groepsgesprek. Hij verheugt zich op je komst.

En daar zit ik nu en ik verheug me ook, enorm. Ik hoop dat ik snel het kristal krijg. Wie het kristal vasthoudt, mag vertellen hoe hij zich voelt, wat hij de laatste tijd gedacht heeft, of alles nog steeds au doet. Als diegene klaar is, mag hij iemand kiezen om de steen aan door te geven. Ongeveer als in een trainingsprogramma voor zwakbegaafde zeeleeuwen. Toen ik binnenkwam nam meneer Hartlieb mijn zonnebril van me af. Ogen zijn de spiegel van de ziel, dat soort klets. Elke lichtstraal die het door de wolken en het raam tot mijn ogen redt, steekt als een mes in mijn schedel. Ik knijp mijn ogen tot spleetjes tot ik mijn wimpers voel, zodat het licht buiten blijft.

Om de sessie beter te kunnen verdragen, heb ik van tevoren bij Magic Margot extra veel sterkedrank in drie koppen koffie gegoten. Mijn maag rommelt, maar dat kan ook door de koekjes komen. Ik heb de zak bij binnenkomst van het koffietafeltje gepakt en ben niet van plan om ze te delen. Bij wijze van begroeting vroeg Hartlieb waar we dankbaar voor zijn, dat moet iedereen kort vertellen. Voor de zon, een telefoontje van mijn dochter, dat soort onzin, en ik: dat 2006 met Gears of War al een te gek gamejaar was geweest, maar dat 2007 met de nieuwe versie van World of Warcraft haast nog geweldiger zou worden. Daarop bazelde Hartlieb iets over balspelen en hij krulde zijn lippen. Maar zo dadelijk kan het me allemaal niks meer schelen. Zodra de drank begint te werken. Mijn hoofdpijn bonkt nog steeds. En Sabine is aan de beurt.

Dag lieve allemaal! zegt ze met haar hoge stem. Daarbij wuift en giechelt ze als een kind. Dat doet pijn. Ik leg mijn hoofd in mijn hand. Sabine is farmaceutisch vertegenwoordiger, eind dertig. Rugpijn heeft haar naar Bad Auenried gebracht en daar klaagt ze voortdurend over. Ik voel met haar mee. Zo'n stok in je reet zal ongetwijfeld pijn doen. Het gaat helaas nog steeds heel slecht met me, zegt ze veelbetekenend. Maar ik ben aan het leren dat genezing ook veel met dankbaarheid te maken heeft. De dagelijkse oefeningen voor mijn rug en de goede zorgen hier doen me echt goed. Daarvoor wil ik het geweldige team van Bad Auenried echt heel hartelijk danken!